

RA-0151
Second Year B. A. Examination
March/April – 2010
Population Education (I.D)

Time : Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

(૧)

<p>નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.</p> <p>Name of the Examination : S. Y. B. A.</p> <p>Name of the Subject : Population Education (I.D)</p> <p>Subject Code No. : 0 1 5 1 Section No. (1, 2,.....): Nil</p>	<p>Seat No. : <input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/></p> <p style="text-align: center;">Student's Signature</p>
--	---

- (૨) પ્રશ્ન નં. ૧ ફરજિયાત છે.
(૩) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સમાન છે.
(૪) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નોના ગુણ દર્શાવે છે.

૧ નીચેના પ્રશ્નોના અતિ ટૂંકમાં ઉત્તર આપો :

- (૧) ૨૦૦૧ની વસ્તી ગણતરી પ્રમાણે ભારતમાં નિરક્ષરતાનું પ્રમાણ કેટલું હતું ?
(૨) વસ્તી ગીચતા એટલે શું ?
(૩) વસ્તી સ્થળાંતર માટેના બે પ્રકાર જણાવો.
(૪) વસ્તી નીતિ એટલે શું ?
(૫) જન્મદરની વ્યાખ્યા આપો.
(૬) ભારતમાં કુટુંબ નિયોજનની બે મર્યાદાઓ જણાવો.
(૭) શહેરીકરણ એટલે શું ?

૨ ૨૦૦૧ની વસ્તીગણતરી મુજબ ભારતમાં વસ્તીવૃદ્ધિનાં વલણો સવિસ્તર ચર્ચો. ૧૪

અથવા

૨ વસ્તી શિક્ષણની વ્યાખ્યા આપી ભારતમાં વસ્તી શાસ્ત્રીય અભ્યાસનું મહત્ત્વ સમજાવો. ૧૪

૩ માલ્થસના વસ્તી સિદ્ધાંતની ટીકાત્મક ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૩ સ્થળાંતર એટલે શું ? ભારતમાં વસ્તી સ્થળાંતરનાં કારણો ચર્ચો. ૧૪

૪ કુટુંબ નિયોજનનો અર્થ જણાવી ભારત સરકારના કુટુંબ નિયોજન કાર્યક્રમનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

અથવા

૪ ભારત સરકારની વસ્તીનીતિનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

૬ ટૂંક નોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૪

(૧) ઈષ્ટ વસ્તીનો સિદ્ધાંત

(૨) ભારતમાં ઊંચા જન્મદરનાં કારણો

(૩) સ્થળાંતરના પ્રકારો

(૪) વસ્તી શિક્ષણનું મહત્ત્વ.

ENGLISH VERSION

- Instructions :**
- (1) As per the Instruction No. 1 of Page No. 1.
  - (2) Question No. 1 is compulsory.
  - (3) All questions carry equal marks.
  - (4) Figures to the **right** indicate **full** marks of the question.

- 1** Give short answers of the following questions : **14**
- (i) How much ratio of illiteracy was in India by 2001 population census?
  - (ii) What is density of population?
  - (iii) State two types of population migration.
  - (iv) What is population policy?
  - (v) What is birth rate?
  - (vi) State two limitations of family planning programme in India.
  - (vii) What is urbanization?
- 2** Discuss briefly trends of growth population in India by 2001 population census. **14**

OR

- 2** Give the definition of population education. Explain the importance of studying population education in India. **14**
- 3** Criticise the principle of population of Malthus. **14**

OR

- 3** What is Migration? Discuss the different causes of migration. **14**

4 State the meaning of family planning. Evaluate the family planning programme of Indian government. 14

OR

4 Critical evaluate the population policy of Indian government. 14

5 Write short notes : (any two) 14

(i) Optimum population theory

(ii) Causes of high birth rate of India

(iii) Different types of migration

(iv) Importance of population education.
